

VÄRLDS HÖRISONT.

SVENSKA FN-FÖRBUNDET | EN BÄTTRE VÄRLD | NUMMER 2 2021

EN
BÄTTRE
VÄRLD

FN-förbundet
UNA SWEDEN

20 000 namn
mot rasism
SIDAN 19

Elin är Årets
FN-lärare
SIDAN 22

OMSTÄLLNING PÅGÅR! FÖRÄNDRINGENS VINDAR BLÅSER I FN-RÖRELSEN

Foto: Unicef/Ethiopia

Sjukvårdspersonal vaccineras på Eka Kotebe-sjukhuset i Addis Abeba, Etiopien.

WHO VARNAR FÖR "VACCINATIONSNATIONALISM"

WHO-chefen Tedros Ghebreyesus uppmanade i mitten av maj rika länder att vänta med att vaccinera barn och unga mot covid-19 och i stället donera vaccin till det globala vaccinprogrammet Covax. Han upprepade tidigare varningar för "vaccinationsnationalism" och konstaterade att låginkomstländer hittills fått ynka 0,3 procent av världens vaccin medan en handfull rika länder köpt upp merparten av det tillgängliga vaccinet och nu börjat vaccinera grupper av lägre prioritet. I låg- och medelinkomstländer har inte ens all sjukvårdspersonal kunnat vaccineras ännu, konstaterade han vidare.

Den enda vägen ut ur pandemin är via en kombination av vaccinering och andra åtgärder, fortsatte Ghebreyesus. Många länder har tillkännagivit att de kommer att donera vaccin till Covax. Andra lovande insatser på det globala planet är nya överenskommelser om tekniköverföring, så att vaccinproduktionen kan öka, och diskussioner om att avskaffa handelsbarriärer. WHO rekommenderar fortsatt användning av munskydd som en av många åtgärder för minskad smittspridning.

FN MANAR TILL ELDUPPHÖR MELLAN ISRAEL OCH HAMAS

Flera ledande företrädare för FN manade i mitten av maj till omedelbart eldupphör i den eskalerande konflikten mellan Israel och den palestinska rörelsen Hamas. Vid denna tidnings pressläggning hade bombattacker och våld i

Gaza, östra Jerusalem och den israeliska staden Lod orsakat över 200 palestinier och tolv israelers död. Mångdubbelt fler var skadade på båda sidor.

Svenska FN-förbundet konstaterade i ett uttalande att Israels bosättningspolitik ligger bakom våldsbrottet och att Israel som ockupationsmakt har ett särskilt ansvar för att stoppa våldsutvecklingen. Enligt FN:s resolution 242 från 1967 ska en palestinsk stat inrättas vid sidan om den israeliska men i praktiken har det ännu inte gått att genomföra tvåstatslösningen, till stor del på grund av splittring i FN:s säkerhetsråd. Läs mer om konflikten på fn.se.

FLICKOR OCH KVINNOR SAKNAR RÄTT TILL SIN KROPP

I en fjärdedel av världens länder saknar nästan hälften av tonårsflickorna och kvinnorna rätten att bestämma över den egna kroppen. Samtidigt gör pandemin det svårare att nå jämställdhetsmålet i Agenda 2030. Det framgår av årsrapporten State of the World Population från FN:s befolkningsfond UNFPA med undertiteln *My Body is My Own - Claiming the right to autonomy and self-determination*.

När flickor och kvinnor garanteras fysiskt självbestämmande bidrar det både till jämställdhet och till andra globala mål som bättre hälsa, minskad ojämlikhet och minskad fattigdom. Men i 57 länder i Afrika, Asien och Latinamerika kan bara ungefär hälften av tonårsflickorna och kvinnorna själva besluta i frågor som rör deras kroppar. En bakomliggande orsak är könsdiskriminerande sociala normer som flyttar valfriheten till andra personer eller till lagstiftaren. Barnnäktenskap och kvinnlig könsstympning är två uttryck för detta. Läs mer på unfpa.org.

FN FÖRDÖMER BOMBATTACK MOT SKOLA

Ledande FN-tjänstemän inklusive generalsekreterare António Guterres fördömer den dödliga bombattack som riktades mot en skola i Afghanistans huvudstad Kabul i början av maj. Minst 60 personer dödades varav de flesta var unga flickor som lämnade byggnaden efter skoldagens slut.

Chefen för FN:s barnfond Unicef Henrietta Fore fördömde attacken i starka ordalag och sa att barn aldrig

får göras till måltavlor för våld. "Skolor måste vara trygga platser där barn kan leka, lära sig och umgås under säkra förhållanden", sa Fore.

FN fortsätter verka för att våldet i Afghanistan ska få ett slut, att konflikten ska lösas med fredliga medel och att alla parter ska respektera mänskliga rättigheter.

NY UNEP-RAPPORT: TRE PLANETÄRA KRISER SAMVERKAR

"Mänskligheten för krig mot naturen. Det är ett huvudlöst och självmordsartat beteende. Konsekvenserna av vår vårdslöshet märks redan tydligt i form av mänskligt lidande, stigande kostnader och ett allt snabbare urholkande av livet på jorden." Det säger FN:s generalsekreterare António Guterres i förordet till den stora rapport, Making Peace with Nature, som FN:s miljöprogram UNEP presenterade i maj.

I rapporten står tre planetära kriser i fokus – klimatförändringarna, förlusten av biologisk mångfald samt miljöförstöringen. UNEP konstaterar att de tre förstärker varandra och bidrar till att vår miljö och vår hälsa allt snabbare förstörs. De tre kriserna kan inte lösas var för sig utan kräver ett gemensamt och skyndsamt agerande av regeringar, företag och individer runt om i världen. Rapporten belyser vidare vikten av att nå de globala målen, särskild mål 12 om hållbar produktion och konsumtion, samt att skapa samhällen som är medvetna om sina ekologiska fotavtryck.

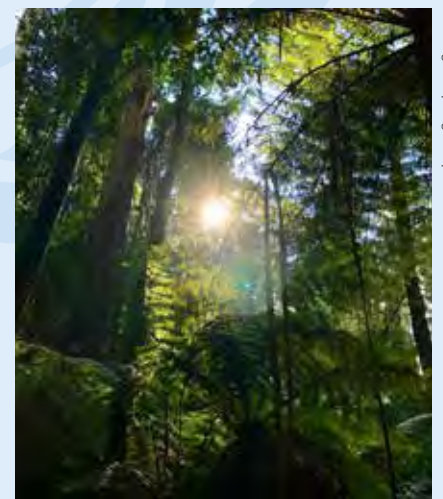

Foto: Gagandeep Singh/Unsplash

Klimatförändringarna, förlusten av biologisk mångfald och miljöförstöringen är tre kriser som tillsammans hotar livet på jorden. Bilden är från nationalparken Dandenong ranges utanför Melbourne, Australien.

FÖRE OCH EFTER CORONA

VÄLKOMMEN TILL VIKTIG LÄSNING

Vi gör skillnad. Vi skapar en bättre värld genom att varje dag arbeta för fred, hållbar utveckling och mänskliga rättigheter. Som medlem och bidragsgivare skapar du hopp och räddar liv. Nu och i framtiden.

Världshorisont
Svenska FN-förbundet
Box 15115, 104 65 Stockholm
Tel: 08 – 462 25 40
E-post: varldshorisont@fn.se
Webb: www.fn.se/varldshorisont
Twitter: @varldshorisont

Ansvarig utgivare: Anna Hägg-Sjöquist
Redaktör: AnnaLena Karlsson Andrews
Redaktionsråd: Pekka Johansson, Malin Åberg Aas, Mathias Leveborn och Karolina Grundin

Praktikanter: Paulina Åberg och Julia Westerberg
Layout: Pär Lundqvist, Adapt Media
Tryck: Ljungbergs Tryckeri, Klippan
Annonser: varldshorisont@fn.se
Artikelförfattarna svarar själva för innehållet i respektive artikel. För frilansmaterial ingår publicering både i tidningen och på FN-förbundets webbplats.

Världshorisont utges av Svenska FN-förbundet. ISSN 0042-2134
Prenumerationspris: 250 kr (helår, 4 nr)
PlusGiro: 50990-1

Världshorisont trycks på miljömärkt papper

#2

Omslagsbild: Merparten av styrelsen i Malmö FN-förening. Bakre raden från vänster: Radek Szewczyk, Karou Löwenstein, Bengt Skarstam och Nahid Biglari. Längst fram: Rebecca Coluccino and Nina Monju.
Foto: Orfeas Kalipolitis

Häromdagen fick jag min första spruta vaccin mot covid-19 och i mitten av juni är det dags för dos nummer två. Allting tyder också på att stora delar av svenska folket kommer att vara vaccinerade innan sommaren är slut. Det innebär att vi så sakteliga kommer att kunna återgå till mer normala sätt att arbeta, mötas och umgås.

I början av pandemin rådde stor osäkerhet i hela samhället kring väldigt mycket. För oss i FN-förbundet hopade sig frågorna. Hur kommer pandemin att påverka FN och det globala samarbetet? När kan vi i FN-förbundet arrangera större fysiska sammankomster igen? Och hur kan vi bedriva lokal verksamhet runt om i landet när människor inte får mötas?

Med facit i hand kan vi konstatera att pandemin fått fullständigt katastrofala följder för miljontals människor i världen och att de mest utsatta också är de som drabbats hårdast när arbetstillfällena försvunnit, skolor stängts och människor tvingats stanna i hemmen. Samtidigt har en digital omställning på bred front tvingats fram i våra samhällen och det har gjort att nya möjligheter börjat framträda. Många konferenser och möten har visat sig fungera alldeles utmärkt i det digitala formatet, med minskat flygande och belastning på miljön som följd. Här i Sverige – med god internettäckning i merparten av landet och hög nivå av datakunskande, även bland äldre – har den digitalisering som hade påbörjats redan före pandemin fått en rejäl skjuts framåt. När det gäller vår möteskultur kommer vi helt klart i framtiden att tala om två skilda lägen – det som rådde före respektive efter corona.

I den svenska FN-rörelsen har omställningen till ett mer digitalt arbetssätt pågått kontinuerligt sedan förra våren. Inte förvånande har det visat sig att FN-föreningar med många unga i ledningen lyckats extra bra. På omslaget till denna tidning ser vi styrelsen i Malmö FN-förening där blott 20-åriga Rebecca Coluccino blev ordförande i februari. Läs intervjun med henne på nästa uppslag!

Redaktör AnnaLena Karlsson Andrews
annalena.karlsson.andrews@fn.se

I DET HÄR NUMRET

- 4 FN-rörelsen 2.0 – pandemin har tvingat fram en digital omställning
- 9 Fyra unga i FN-rörelsen – möt Lovis, Andi, Kalle och Nadia
- 11 Fysiskt faktablad om mål 5, jämställdhet, i Agenda 2030
- 15 Analys: nätverkande med andra aktörer ska sprida FN-tanken till fler
- 16 Samarbete inom den globala FN-rörelsen främjar hållbar utveckling
- 18 Möt Anders Nordström som utvärderat de globala pandemiinsatserna
- 19 Lyckad namninsamling: FN-förbundet kräver krafttag mot rasism
- 22 Elin Gradin på Räddningsgymnasiet Sandö är Årets FN-lärare

Såväl lokala FN-föreningar och -distrikt som FN-förbundet centralt har fått ställa om till digital verksamhet under året som gått. I stället för den årliga ungdomskonferensen genomförde FN-förbundet en digital sändning via webben – UNG Agenda 2020 – som hade över 2 000 individuella tittare och gästades av bland andra kultur- och demokratiministern Amanda Lind. Programledare var Veronica Sällemark och Elias Aspudd från FN-förbundets organisationsenhet.

Omställning i FN-rörelsen

”Framtiden blir en hybrid av digitala och fysiska träffar”

Möten, föreläsningar och seminarier – under pandemin har det digitala alternativet blivit regel snarare än undantag. Mängder av aktiviteter i den svenska FN-rörelsen har ställts om under året som gått och såväl FN-förbundet centralt som lokala FN-föreningar har fått lära sig att arbeta på ett nytt sätt.

I mars 2020 förklarade Världshälsoorganisationen WHO covid-19 för en pandemi. Sedan dess har restriktioner, hemmajobb och pressträffar om corona-

viruset blivit en allt mer etablerad del av vardagen. Oskar Sjöstedt, organisationsutvecklare på FN-förbundet, berättar om vad pandemin inneburit för

FN-föreningarna.

– Föreningslivet präglas ju av det personliga mötet. Dessutom hade många föreningar sökt projektbidrag redan i oktober 2019, innan pandemin spridit sig. Många av de planerade aktiviteterna var därför inte möjliga att genomföra under förra året, så en majoritet av projektstöden fick revideras eller skjutas upp.

Varför är du medlem i FN-förbundet?

Bosse Bergqvist, 69, Norrtälje

Jag engagerade mig 2014 med deklarationen om mänskliga rättigheter i huvudet. Det är en bra vägledning för hur man ska agera i världen och jag ser FN som ett forum för diskussion, samarbete och dialog kring viktiga frågor för mänskligheten. Misslyckanden beror sällan på FN i sig utan på hur världen ser ut. Vi får aldrig misströsta utan bara fortsätta vårt viktiga arbete!

Foto: Tomas Kristersson

För att stötta föreningsverksamheten erbjöd FN-förbundet alla föreningar en årsprenumeration på det digitala mötesverktyget Zoom samt ett antal utbildningar i hur verktyget fungerar. Inför föreningarnas årsmöten, som äger rum på våren, har förbundet också hållit flera webinarier med instruktioner om hur man till exempel hanterar röstning.

Oskar Sjöstedt förklarar att FN-förbundet har jobbat hårt för att föreningarnas ekonomi inte ska vara avgörande för hur väl de lyckas med sitt arbete

under pandemin. För de föreningar som har haft svårt att hantera digitaliseringen har förbundet bidragit med extra kontakt och stöd.

– Jag är stolt över våra FN-föreningar och FN-distrikts vilja och förmåga att ställa om till ett mer digitalt arbetssätt. Ett bevis på att de flesta verkligen tagit klivet är att vi i år fått in ett rekordstort antal årsmöteshandlingar i tid – från årsmöten som hållits digitalt, säger han.

MÅNGA DIGITALA FÖRDELAR

För många var digitala möten ett helt nytt sätt att bedriva verksamhet, men FN-förbundets ordförande Annelie Börjesson är också positivt överraskad av hur övergången har hanterats.

– Det har givetvis varit en blandning ute i rörelsen när det gäller hur man har hanterat digitaliseringen, men generellt skulle jag säga att föreningarna har varit jätteduktiga på att anpassa sig utifrån de förutsättningar som de har haft, säger hon.

Flera föreningar har under året anordnat digitala event och seminarier. Annelie Börjesson ser många fördelar med digitala arrangemang.

– Det som är bra är att man kan nå ut till fler och att man inte behöver lika många praktiska förberedelser. Jag har ju själv varit engagerad i lokala föreningar i många år och det är mycket jobb med att göra i ordning en lokal, ta med fika, fixa transporter för föreläsare och så vidare, säger hon.

”Den mellanmänskliga sociala delen som vi så väl behöver kommer att göra att vi återgår till att ha en hel del fysiska evenemang.”

Tack vare internet och digitala verktyg kan dessutom en mindre lokal förening få möjlighet att bjuda in en talare som arbetar i ett annat FN-förbund eller kanske i New York. Innan pandemin var större arrangemang med långväga gästtalare koncentrerade till större städer, något som inte längre behöver vara fallet.

En liknande fördel är att inte heller deltagarna måste resa till platsen där eventet äger rum, vilket underlättar för människor som bor långt utanför städer. Med hjälp av teknik går det att koppla upp sig hemifrån eller på bussen. Så samtidigt som rörelsen inte har kunnat verka som vanligt så har många gjort ett mycket bra jobb och nått ut till fler, förklarar Annelie Börjesson.

FLERA PROJEKT I RULLNING

Sedan några månader tillbaka är Rebecca Coluccino ordförande i Malmö FN-förening. När hon valdes till posten i februari hade pandemin pågått i närmare ett år och att arbeta digitalt var inte längre något nytt. Styrelsen kommunicerar via mejl och Messenger, och har styrelsemöten en gång i månaden.

Föreningen har flera projekt i rullning, bland annat två Zoomföreläsningar om mänskliga rättigheter och demokrati. Styrelsen är också i färd med att starta en podcast om de globala målen som innehåller vardagliga tips på hur

Foto: Ingrid Escobar

Stämmningsbild från Eskilstuna FN-förenings årsmöte inskickad av Ingrid Escobar, ordförande. Mötet hölls digitalt men två äldre medlemmar infann sig hemma hos Ingrid och deltog via hennes dator i avsaknad av egen utrustning.

människor kan bidra till att målen uppfylls.

– Vi har även en idé om att hjälpa till att marknadsföra andra FN-föreningars evenemang genom att samla dem på en gemensam webbsida. Ett slags ”Netflix för evenemang”, förklarar Rebecca Coluccino.

Idén dök upp på ett styrelsemöte efter en diskussion om hur man kan nå ut till fler och processen har redan dragit igång. Malmö delade med sig av idén i ett inlägg på Facebook och därefter har ett antal andra FN-föreningar, bland andra Umeå och Göteborg, kontaktat dem för att dela evenemang som de planerar att genomföra.

Rebecca Coluccino berättar också att

Eva Hallström, 70 år, Västra Ämtervik
Jag är medlem för att jag vill att vi tillsammans arbetar för en fredlig, hållbar värld med hjälp av Agenda 2030 samt är rädda om vår Moder Jord. Vi anordnar många olika event i min hemstad för att uppmärksamma dessa frågor.

Foto: Privat

Alfred Johansson, 19, Hässleholm
Jag är mycket intresserad av internationella frågor men framför allt av hur det internationella samarbetet påverkar individer lokalt. FN-förbundet är viktigt och särskilt alla projekt som länkar Agenda 2030 till oss och vårt sätt att leva.

Foto: Privat

föreningen har ett fint samarbete med Storbritanniens FN-förbund och hoppas att idén om en plattform för gemensam marknadsföring kan få spridning internationellt.

– På så sätt kan vi verkligen utnyttja pandemin på ett inkluderande sätt. Att samarbeta och hjälpa varandra går väl ihop med FN:s grundidé, säger hon.

SATSAT PÅ KOMMUNIKATION

Lidingö FN-förening är ännu ett exempel på en förening som inte trappat ner på energin trots utbredningen av covid-19. Under pandemin har de till och med lyckats öka antalet medlemmar. Ordförande Fredrik Kronberg håller med om att det finns många fördelar med att arbeta med digitala verktyg och berättar att föreningen jobbat med att ha en stark digital närvaro och kommunikation med medlemmarna under den period då det inte varit möjligt att ha så många fysiska evenemang.

– Vi har haft en intensiv kontakt med våra medlemmar via våra ordförandebrev, där vi tipsat och länkat till föreläsningar, digitala arrangemang eller bra artiklar.

De flesta av föreningens ursprungliga planer inför 2020 blev svåra att genomföra när coronaviruset och restriktionerna tog över. En av de större satsningarna som planerats var ”FN-dagarna på Lidingö”, där flera aktiviteter skulle äga rum under två veckor i juni. Bland annat skulle en skola hålla en utställning kopplad till hållbarhet.

– Så småningom började vi inse att vi inte skulle kunna genomföra detta som planerat. Då fick vi göra så att skolan fick ha sin utställning, men utan invigning. I stället fick de låta besökare droppa förbi en och en. Vi hjälpte till att arrangera det så att det gick att genomföra, säger Fredrik Kronberg.

Under året som gått har Lidingö fokuserat på styrelsemöten och planering

Nahid Biglari och Nina Monju från Malmö FN-förening vid ett event på internationella kvinnodagen 2020.

samt nätverkande med större organisationer som är aktiva i närheten för att inte tappa genomslagskraft. Något som var tur i oturen var att föreningen blev av med sin möteslokal precis i början av pandemin vilket innebar att styrelsen gick över till att använda sig av telefonmöten. På så sätt fick de ett försprång i omställningen.

AVVAKTAR TILLS DET LÄTTAR

– Vi ska så klart skaffa en ny lokal, men nu avvaktar vi tills restriktionerna lättar, säger Fredrik Kronberg.

Telefonmötena byttes så småningom ut mot Zoommöten som medlemmarna numera hanterar med van hand. Fredrik Kronberg tycker att det är ett bra verktyg som föreningen säkert kommer att fortsätta att använda i framtiden som ett komplement till fysiska möten.

Generellt har föreningar med många yngre medlemmar haft fantastiskt smidiga övergångar till det digitala förhållningssättet, berättar Oskar Sjöstedt. Även om många föreningar bestående

av äldre medlemmar också gjort ett bra jobb blir det svårare att byta rutiner om man arbetat på samma sätt i över 30 år.

– Dels har unga allmänt lätt att lära sig nya vanor, dels finns det många studenter som sedan tidigare är bekväma med att arbeta digitalt, förklarar han.

Att föreningar med ungdomar i styrelsen har haft det lättare att ställa om stärker bilden av att mångfald är nödvändigt i organisationer, menar Oskar Sjöstedt. Det optimala är att ha en blandad sammansättning där alla kan bidra med olika erfarenheter och perspektiv.

HELT DIGITAL KONGRESS

En stor förändring för Svenska FN-förbundet under 2021 är att kongressen, som äger rum vart tredje år, för första gången någonsin kommer att genomföras helt digitalt. Vanligtvis äger mötet rum på en ort i Mellansverige där hela rörelsen samlas under en helg för att genomföra styrelseval och behandla motioner men också för att njuta av sidoevenemang som utställningar, workshops och middagsunderhållning. Städer som Örebro, Skövde och Jönköping har alla fått agera värdar för den stora händelsen. I år stod Eskilstuna på tur, men planerna ändrades och kongressen får i stället genomföras framför datorer i deltagarnas hem.

– FN-förbundet har anlitat en extern aktör som hjälper till att ställa om kongressen digitalt så att det känns tryggt och bra. Även själva programmet kommer att behöva anpassas till de nya omständigheterna, säger Annelie Börjesson.

På grund av det nya formatet kommer det att bli svårare för talarna och arrangörerna att läsa av atmosfären i rummet, fortsätter hon.

– I vanliga fall märker man åt vilket håll det barkar när kongressdeltagarna till exempel börjar mumla. Det är lättare att till exempel plädера för och emot

Abdulim Alkatea, 32, Gotland

Jag är intresserad av demokrati och samhälle. Jag anlände till Sverige från Syrien 2014 och började jobba med FN 2016. FN är den viktigaste organisationen för mänskligheten och vår framtid. Varje projekt kan göra stor skillnad i våra liv.

Foto: Privat

Embla Hägelmark, 19, Helsingborg

Jag brinner för hållbar utveckling och MR-frågor och i FN-förbundet finns en unik möjlighet att nätverka med likasinnade som tror på FN-tanken. Du får även utvecklas som individ och får stöd i att förverkliga projekt som gör skillnad.

Foto: Lemart Ganstedt

Skräpsamlardag i Lidingö FN-förening 2019. I år planeras en liknande men coronasäker aktivitet. Ordförande Fredrik Kronberg står längst fram i keps.

motioner när man kan känna av stämningen.

I år får kongressen ett helt annat upplägg både vad gäller längden på sessionerna och antalet pauser. Dessutom kommer visst material att läggas ut innan kongressen börjar så att deltagarna hinner läsa igenom det och fundera över innehållet på förhand.

Även om det inte kommer att finnas samma typ av middagsunderhållning som vanligt så kommer kongressen inte bli helt utan nöjesinslag.

– Vi kommer att ordna något eller några inslag som ger ett positivt mervärde för kongressdeltagarna, säger Annelie Börjesson.

Inför kongressen får FN-rörelsen möjlighet att ta del av informationsträffar för att få en genomgång av hur bland annat röstverktygen fungerar, så att alla känner sig trygga i att medverka digitalt.

TROR PÅ EN HYBRID

Kommer det digitala förhållningssättet stanna kvar efter pandemin? Både Oskar Sjöstedt och Annelie Börjesson tror att vi kommer att se en hybrid av fysiska och digitala arrangemang i framtiden. Många har insett fördelarna som digitala föreläsningar och möten kan föra med sig. Möjligheten att få en större räckvidd och att bjuda in föreläsare från hela landet eller världen gör att det digitala

arbetsättet inte kommer försvinna tillsammans med viruset.

Samtidigt handlar engagemang inte bara om själva sakinnehållet. För många är det sociala samspelet själva kärnan i engagemanget.

– Den mellanmännsliga sociala delen som vi så väl behöver kommer att göra att vi återgår till att ha en hel del fysiska evenemang också, inte minst i föreningarna. Alla saknar vi ju det personliga mötet, att sitta och småprata, ta en kaffe och få möjlighet att rekrytera nya medlemmar mellan fyra ögon, säger Annelie Börjesson.

■ *Lina Stolpe, frilans*

Jan Lindelöf, 75, Kristianstad

Vi är alla beroende av vad som händer globalt samtidigt som planeten är beroende av hur vi agerar lokalt. Genom opinionsbildning, kunskapsförmedling och lokala projekt försöker vi i FN-rörelsen leva upp till devisen "tänk globalt – handla lokalt".

Foto: Privat

Karin Alexanderson, 68, Falun

Jag vill bidra till en bättre och fredligare värld. Kampen för att Sverige ska skriva på FN:s kärnvapenförbud är central. Jag uppskattar att FN är religiöst och partipolitiskt obundet. Vi är många som kan samlas där och göra en insats.

Foto: Privat

Foto: Umeå FN-förening

Delar av styrelsen i Umeå FN-förening. Bakre raden från vänster: Vera Hemstadius, Felicia Sandin och Emelie Alaviitala. Främre raden: Joakim Bourdette och Amanda Johansson.

Brinnande engagemang hos många unga

I den svenska FN-rörelsen finns två grupper med särskilt stark närvaro: pensionärer och ungdomar. Ungdomsmedlemmar utgör nästan en femtedel av Svenska FN-förbundets medlemsbas. Vad innebär detta starka engagemang hos yngre?

– De föreningar som har många yngre medlemmar testar gärna nya saker. Det är en styrka vi ser hos unga, att de till exempel under pandemin varit snabba och innovativa, säger Elias Aspudd, ungdomssekreterare på FN-förbundet.

I FN-förbundet räknas personer under 26 år som ungdomsmedlemmar. Andelen unga varierar mellan olika FN-föreningar. I många FN-föreningar finns det ett antal äldre deltagare som varit med i över 20 år, medan yngre personer kommer och går. I andra fall ser själva organisationsstrukturen annorlunda ut. Stockholms FN-förening innehåller till exempel både en studentsektion och en ungdomssektion. Det finns också ett antal FN-föreningar där klungan av aktiva helt består av yngre

medlemmar.

Ett exempel på en ungdomsledd förening är Umeå. Här är samtliga styrelseledamöter födda runt millennieskiftet. Ordförande Felicia Sandin, som vann utmärkelsen Årets FN-ungdom 2020, ser en styrka i att yngre tar plats men understryker också att olika generationer kompletterar varandra.

SÄRSKILT AKTUELLT FÖR UNGA

Även om det finns många frågor som är särskilt aktuella i den yngre generationens vardag, så som psykisk ohälsa, klimatet och skolan, menar Felicia Sandin att ens hjärtefrågor i huvudsak är individuella.

– En tonåring och dennes farfar kan brinna för en massa gemensamma

ämnen. Däremot påverkas man av vad man ser i sin vardag. En pensionär som upplevt fredsörelsen under Vietnamkriget har andra erfarenheter än dagens ungdomar.

För att engagera yngre krävs en lyhörddhet för de frågor som är aktuella för ungdomar, förklarar hon. Dessutom råder en viss skillnad i vilka medier och digitala plattformar som används av olika åldersgrupper. Umeås FN-förening består i huvudsak av studenter i 20-årsåldern och styrelsen vill gärna involvera fler äldre medmänniskor.

– Det kan bli problematiskt att enbart bestå av en generation. Vi yngre har till exempel inte fått följa FN:s utveckling. Ofta samarbetar vi med Fredsbaskarna, som har andra viktiga erfarenheter.

UTRYMME FÖR YNGRE RÖSTER

Under våren 2021 har FN-förbundet fått i uppdrag av utrikesdepartementet att genomföra ungdomskonsultationer för att bidra med nya perspektiv till Sveriges frivilliga rapport till sommarens HLPPF (High Level Political Forum) där ländernas arbete med Agenda 2030 redovisas. Syftet är att ge ett ökat utrymme för yngre röster gällande genomförandet av Agenda 2030. Närmare 900 svenska ungdomar delade med sig av sina åsikter i två enkäter om hållbar utveckling.

FN-förbundets ordförande Annelie Börjesson gläds åt det brinnande intresset hos ungdomar och hoppas på ett ännu starkare samarbete mellan generationer framöver.

– Det är hoppgivande på många sätt. De unga är morgondagens ledare och deras intresse för internationella frågor är jätte viktigt. Många av dagens utmaningar är så stora att vi måste samarbeta. Det går inte att fjärma sig som land eller som individ. Gemensamma problem kräver gemensamma lösningar.

■ *Lina Stolpe, frilans*

Osman Saidabdala, 32, Kramfors

Genom mitt engagemang i FN-rörelsen vill jag bidra till det internationella samarbetet och värna människors grundläggande rättigheter. Jag vill fortsätta utveckla Svenska FN-förbundets aktiviteter i samma anda och arbetar lokalt med detta.

Foto: Privat

Anita Omerbasic, 27, Stockholm

FN-förbundet arbetar aktivt med att förbättra vår värld och är en sann förebild. Samtidigt är organisationen lyhörd och värnar om både sina medlemmars och de lokala föreningarnas röster och gör ett fantastiskt arbete i att stötta dessa.

Foto: Petronella Grune

Lovis, 17, är ungdoms- ansvarig i en FN-förening

Lovis Bergstrand, 17 år, från Uddevalla är ungdoms- och Agenda 2030-ansvarig i den lokala FN-föreningen.

Hur länge har du haft uppdraget som ungdomsansvarig och hur skulle du beskriva den rollen?

Jag har varit ungdomsansvarig i föreningen sedan i vintras då vi skapade en särskild ungdomsgrupp. Egentligen är det mest lite äldre personer i styrel-

Foto: privat

Lovis har tidigare varit aktiv i scouterna och gillar att spendera tid i naturen.

sen men nu när fler unga engagerar sig kände vi att vi behövde samla ungdomsverksamheten. Jag sitter med i styrelsen så jag är som en medlare mellan de två olika grupperna. Jag försöker hålla upp tempot genom att bjuda in till möten och hålla ihop allt. Jag kommer också med olika idéer och inspiration och försöker fråga alla andra vad de tycker så vi tillsammans kan komma på bra idéer.

Vilka utmaningar ser du med uppdraget?

Det är nog att alla i ungdomsgruppen går i gymnasiet och har mycket skolarbete. Jag försöker att peppa men inte pressa någon. Vi får lägga det på en nivå där alla känner att de hinner med och tycker att det är kul.

Vad känner du att du får ut av ditt engagemang?

Jag lär mig mycket, bland annat att driva projekt. Man lär sig vad som funkar och vad som inte funkar. Sen har vi en del kurser som förbundet håller i som handlar om ledarskap och om FN-frågor.

Vad har du för råd till andra unga som vill engagera sig?

Det är nog att man kan göra projekt av allting, det är bara att tänka fritt. Men man ska nog försöka hålla det på en ganska låg nivå så man inte tar sig an för mycket. Ens första projekt kan vara väldigt enkelt. Vi hade en tipspromenad nu i helgen och det är ju inte jätteavancerat men det blir ändå något!

Andi, 24, är ambassadör för de globala målen

Andi Shamon, 24 år, är från Stockholm men studerar till politices kandidat i Karlstad. Han är även chefredaktör för en studenttidning och en av FN-förbundets ambassadörer för de globala målen.

Hur skulle du beskriva din roll som ambassadör?

Foto: privat

Andi Shamon

Det är en väldigt viktig roll eftersom vi ambassadörer har möjlighet att påverka och utbilda andra. Jag tänker att det är ett första steg i att sprida budskapet om de globala målen och de projekt som FN-förbundet bedriver. Jag började i januari och har gjort en serie föreläsningar under våren.

Vad får du ut av ditt uppdrag?

Jag lär mig nya grejer konstant. Som ambassadör är det väldigt viktigt att hålla sig uppdaterad och att ha koll på alla nya siffror och att läsa de senaste rapporterna. Det är ju från oss som den här informationen sprids vidare.

Hur ser dina planer ut framöver när det gäller ditt engagemang?

Jag planerar att engagera mig så mycket som jag kan! Jag ska flytta till Bryssel och göra praktik där, men jag kommer fortfarande att kunna arbeta med FN-frågor därifrån så jag planerar att fortsätta vara engagerad.

Har du något råd till andra unga som funderar på att engagera sig?

Är man intresserad av FN-frågor så ska man absolut engagera sig och kanske söka till en sådan tjänst som jag har. Man lär sig så mycket nya saker!

Hamza Jamous, 23, Uddevalla

Genom FN-förbundet har jag fått lära mig enormt mycket om globala frågor men även om ideellt arbete. Jag har fått förtroende och möjlighet att utveckla vår lokala verksamhet och påverka vår nationella organisation tillsammans med likasinnade FN-vänner.

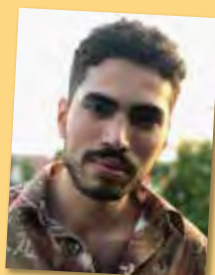

Foto: Shina Löfgren

Albin Oskarsson, 21, Göteborg

Jag har en stark övertygelse om att alla problem går att lösa, bara vi löser dem tillsammans. Det kändes naturligt att engagera sig i en organisation som arbetar för ett starkare globalt samarbete. Tillsammans kan vi skapa en bättre värld.

Foto: Privat

Kalle, 20, är engagerad i en FN-elevförening

Kalle Schylander, 20 år, läser sitt sista år på Pro Civitas gymnasium i Malmö där han tillsammans med en annan elev är ordförande i FN-elevföreningen.

Hur började du intressera dig för FN-frågor?

Jag har alltid brunnit för mänskliga rättigheter. Jag ville sprida kunskap i vår skola och blev med i skolans FN-förening för att lyfta dessa frågor. Nu när jag läser mitt sista år på gymnasiet kände jag att jag hade tid över att engagera mig.

Vilka utmaningar har ni stött på?

Kalle Schylander (till höger) är ordförande för en FN-elevförening tillsammans med Lykke Minter Wettergren.

Tyvärr har vi behövt ställa in många föreläsningar och event på grund av corona. I stället har vi valt att lyfta FN-frågor på vår Instagram och även satt upp banners och tavlor runt om i skolan. Vi har även arrangerat tipsrundor och bjudit på fika så det har ändå varit lite smågrejer.

Hur ser engagemanget ut på skolan?

Eleverna på vår skola är väldigt engagerade i mycket, så det är ganska enkelt att få med dem på det vi gör. Det är jättekul! Om vi hade kunnat hålla i de temadagar vi hade planerat så hade jättemånga kommit.

Vad får du själv ut av att vara engagerad?

Jag tycker det är jättenyttigt! Speciellt att man får ta del av verkligheten. I Sverige har vi det jättebra och att få insikt i att det inte ser likadant ut i hela världen är viktigt. Man måste göra vad man kan för att hjälpa till!

Har du några råd till andra unga som funderar på ideella uppdrag?

Alltså bara gör det! Förut så tvekade jag på vad jag skulle kunna bidra med men man lär sig. Det är jätteroligt och nyttigt. Du kommer att träffa människor som är så härliga och som delar dina intressen. Så verkligen bara go for it!

Nadia, 22, är coach inom #intebarasnack

Nadia Hellgren, 22 år, från Piteå drömmer om att göra skillnad och är engagerad som coach för FN-förbundets satsning #intebarasnack. Hon är även ambassadör för de globala målen.

Hur började du intressera dig för FN-frågor?

Sen jag var liten har jag drömt om att jobba med något som bidrar till att världen blir en bättre plats. På gymnasiet läste jag internationella relationer och då växte mitt intresse för globala frågor. Vi har tyvärr ingen aktiv FN-förening i Piteå så jag valde att engagera mig som coach för #intebarasnack. Det är

Nadia Hellgren.

roligt att denna satsning finns så jag på detta sätt får möjlighet att bidra till FN-förbundets arbete.

Hur skulle du beskriva din roll som coach?

Som coach finns jag som stöd för en lokal projektgrupp inom #intebarasnack. Som coach är det viktigt att inte ta över

utan låta projektgruppen själv styra sitt arbete. Vi coacher vägleder, bollar idéer och hjälper projektgruppen med kontakten med FN-förbundet. Den projektgrupp jag har idag planerar att anordna ett språkcafé med fokus främst på flickor i gymnasieåldern som ska bidra till mål 16, fredliga och inkluderande samhällen. Tanken är att vi ska kunna träffas, leka och fika och att det ska bli ett kontaktnät för de som vill skaffa nya kompisar.

Vad har du för råd till andra unga som funderar på att engagera sig?

Gör det bara! Du är inte för liten för att göra skillnad. Alla kan bidra och det är bara fantasin som sätter gränser. Innan jag kom i kontakt med de globala målen så var jag ganska förvirrad och kände att det fanns så många problem ute i världen och att jag var så liten. När jag hittade till de globala målen så vägledde det mig i hur jag kan göra skillnad både lokalt och globalt.

Intervjuer: Paulina Åberg

Anna Höggren, 31, Stockholm

Jag blev medlem för att engagera mig i Stockholms FN-förening. Att tro på en bättre värld är varken naivt eller oppnåeligt, men det krävs arbete. I FN-rörelsen lyfts frågor som gör en ständigt påmind om de orättvisor som finns världen över, vilket motiverar mitt engagemang.

Bild: Privat

Sven Svedulf, 70, Kungsbacka

FN är världens viktigaste och vackraste organisation – det handlar om att värna det värdefullaste av allt! Vi är alla individer men till vårt väsen också gemenskapsvarelser som bara förverkligar ett gott och meningsfullt liv när vi lever i gemenskap och fred med varandra och med allt liv på jorden.

Bild: Privat

FN FAKTA.

GLOBALA MÅLEN: MÅL 5 – JÄMSTÄLLDHET

Kvinnors rättigheter uppmärksammas i FN-högkvarteret 2020 med anledning av att Pekingplattformen fyller 25 år.

Jämställdhet förutsättning för hållbar utveckling

Mål 5 i Agenda 2030 handlar om jämställdhet mellan kvinnor och män och om frihet från våld och diskriminering för kvinnor och flickor. Framsteg har gjorts under de senaste decennierna men ändå kvarstår svåra utmaningar för kvinnor och flickor i stora delar av världen och pandemin har förvärrat läget. Sverige är ett av världens mest jämställda samhällen men även här finns utmaningar.

Jämställdhet handlar om en rättvis fördelning av makt, inflytande och resurser och om att alla former av våld, diskriminering och skadliga sedvänjor

mot kvinnor och flickor måste avskaffas. Att jämställdhet mellan kvinnor och män är en förutsättning för en hållbar samhällsutveckling har länge stått klart

liksom att politisk, ekonomisk och social jämlikhet mellan könen bidrar till alla dimensioner av hållbar utveckling. Att leva ett liv fritt från våld och diskrimi-

5 JÄMSTÄLLDHET

I september 2015 antog världens stats- och regeringschefer en ny global utvecklingsagenda, Agenda 2030. Den innehåller 17 globala mål för hållbar utveckling (Sustainable Development Goals, SDG:s) som syftar till att avskaffa fattigdom och hunger, rädda vår planets ekosystem och klimat och skapa fredliga, inkluderande och trygga samhällen. Det är den mest omfattande och ambitiösa utvecklingsplan som mänskligheten någonsin har haft. Världens regeringar bär det yttersta ansvaret för att agendan genomförs men varje människa på jorden berörs och om målen ska kunna nås krävs att alla betydande aktörer i samhället medverkar och påverkar utvecklingen i rätt riktning. I detta faktablad belyser vi det femte av de 17 målen: jämställdhet.

nering är dessutom en grundläggande mänsklig rättighet och gynnar inte bara den enskilda individen utan även samhället som helhet.

Att jämställdhet gavs ett eget mål i Agenda 2030, med flera viktiga delmål, har lagt en grund för fortsatt arbete med dessa frågor. Generellt sett har utvecklingen också gått åt rätt håll under senare år. Kvinnors representation i politiska församlingar är högre än någonsin tidigare och förekomsten av skadliga sedvänjor som barnåktenskap och kvinnlig könsstympning har varit på tillbakagång.

I en rapport från FN:s generalsekreterare António Guterres till det årliga mötet med FN:s kvinnokommission (Commission on the Status of Women, CSW) i mars 2021 konstateras att framsteg gjorts men att utvecklingen generellt sett går för långsamt. Andelen kvinnor i världens parlament har globalt sett fördubblats sedan 1995 men trots detta besitter män fortfarande 75 procent av platserna. På den allra högsta politiska nivån går framstegen ännu långsammare. Endast 21 av världens länder har en kvinna som stats- eller regeringschef och 119 länder har aldrig haft en kvinna på någon av posterna. ”Politisk vilja att förändra maktförhållandena i enlighet med internationella åtaganden om jämställdhet saknas”, enligt rapporten, som vidare konstaterar att kvinnors fulla deltagande ytterligare försvåras av konflikter, klimatförändringar, ojämlikhet, våld mot kvinnor liksom av effekterna av coronapandemin.

Att pandemin slagit hårt mot världens flickor och kvinnor framgår också av 2020 års Sustainable Development Report (FN). De förhållanden som den skapat har lett till att våldet mot kvinnor och flickor ökat då många av dem tvingats stanna i hemmet tillsammans med sina förövare. Samtidigt är det kvinnorna som fått ta på sig det extra omsorgsarbete som stängningar av förskolor och skolor medfört. Det är också kvinnor som står i frontlinjen i kampen mot viruset eftersom de utgör närmare 70 procent av den globala arbetskraften inom vård- och omsorgsyrken.

När det gäller världens flickor konstaterar FN vidare att de skadliga sedvänjorna barnåktenskap och könsstympning före pandemin var på tillbakagång.

Mål 5 – Uppnå jämställdhet och alla

Delmål 5.1

Avskaffa alla former av diskriminering av alla kvinnor och flickor överallt.

Indikator 5.1.1 Huruvida ett rättsligt ramverk finns på plats för att främja, skydda och övervaka jämställdhet och icke-diskriminering på grund av kön

UTROTTA DISKRIMINERING AV KVINNOR OCH FLICKOR

Delmål 5.2

Avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering.

Indikator 5.2.1 Andelen kvinnor eller flickor 15 år eller äldre som har utsatts för fysiskt, sexuellt eller psykologiskt våld av en nuvarande eller före detta intim partner de senaste 12 månaderna fördelat på formen av våld och ålder
Indikator 5.2.2 Andelen kvinnor eller flickor 15 år eller äldre som har utsatts för sexuellt våld av någon annan person än en intim partner de senaste 12 månaderna fördelat på ålder och brottsplats

UTROTTA VÅLD MOT OCH UTNYTTJANDE AV KVINNOR OCH FLICKOR

Delmål 5.3

Avskaffa alla skadliga sedvänjor, såsom barnåktenskap, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap samt kvinnlig könsstympning.

Indikator 5.3.1 Andelen kvinnor i åldrarna 20–24 år som har ingått äktenskap före 15 års ålder och före 18 års ålder
Indikator 5.3.2 Andelen flickor och kvinnor i åldrarna 15–49 år som har varit utsatta för kvinnlig könsstympning fördelat på ålder
Indikator 5.3.3(N) Indikator om hedersrelaterat våld och förtryck

AVSKAFFA TVÅNGSÄKTENSKAP OCH KÖNSSTYMPNING

Delmål 5.4

Erkänna och värdesätta obetalt omsorgs- och hushållsarbete genom att tillhandahålla offentliga tjänster, infrastruktur och socialt skydd samt genom att främja delat ansvar inom hushållet och familjen, i enlighet med vad som är nationellt lämpligt.

Indikator 5.4.1 Andel tid som läggs på obetalt omsorgs- och hushållsarbete fördelat på kön, ålder och plats

VÄRDESÄTT OBBETALT OMSORGSARBETE OCH FRÄMJA DELAT ANSVAR I HUSHÅLLET

Delmål 5.5

Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.

Indikator 5.5.1 Andelen platser som innehas av kvinnor i (a) riksdag och (b) kommun- och regionmaktige
Indikator 5.5.2 Andelen kvinnor i chefsposition

SÄKERSTÄLL FULLT DELTAGANDE FÖR KVINNOR I LEDARSKAP OCH BESLUTSFATTANDE

Var fjärde kvinna i åldern 20 till 24 år hade gifts bort som barn 2009, tio år senare hade detta minskat till var femte samtidigt som förekomsten av kvinnlig könsstympning också minskade.

Efter pandemins utbrott tyder rapporter på att den positiva trenden är bruten. Många program som syftar till att förhindra kvinnlig könsstympning har

avbrutits vilket riskerar att resultera i att ytterligare två miljoner flickor stymplas. När det gäller barnåktenskap riskerar stängningar av skolor liksom den ökande fattigdomen i pandemins spår att leda till att ytterligare 13 miljoner flickor under 18 år gifts bort under den kommande tioårsperioden.

I sitt budskap på internationella kvin-

MÅL 5

alla kvinnors och flickors egenmakt

Delmål 5.6

Säkerställa allmän tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och reproduktiva rättigheter i enlighet med överenskommelserna i handlingsprogrammet från den internationella konferensen om befolkning och utveckling, Pekingplattformen samt slutdokumenten från respektive översynskonferenser.

Indikator 5.6.1 Andelen kvinnor i åldrarna 15–49 år som fattar sina egna beslut om sexuella relationer, preventivmedel samt sexuell och reproduktiv hälsovård

Indikator 5.6.2 Andelen länder med lagar och förordningar som garanterar fulla och lika rättigheter för kvinnor och män i ålderna 15 år och äldre till sexuell och reproduktiv hälsovård, information och utbildning

Indikator 5.6.3(N) Andel unga i åldern 16–29 år som uppger att de, i skolan, fått de kunskaper de behöver för att ta hand om sin egen sexuella hälsa

Delmål 5.A

Genomföra reformer för att ge kvinnor lika rätt till ekonomiska resurser, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till finansiella tjänster, arv och naturresurser, i enlighet med nationell lagstiftning.

Indikator 5.a.1 (a) Andelen jordbrukare som är ägare eller rättighetsinnehavare av jordbruksmark fördelat på kön och (b) andelen kvinnor av ägare eller rättighetsinnehavare av jordbruksmark fördelat på typen av innehav

Indikator 5.a.2 Andelen länder med ett rättsligt ramverk (inklusive sedvanerätt) som garanterar kvinnors lika rätt till ägande och/eller kontroll av mark

Indikator 5.a.3(N) Kvinnors nettoinkomst som andel av mäns nettoinkomst

Delmål 5.B

Öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik, för att främja kvinnors egenmakt

Indikator 5.b.1 Andelen individer som äger en mobiltelefon fördelat på kön

Delmål 5.C

Anta och stärka välgrundad politik och genomförbar lagstiftning för att främja jämställdhet och öka alla kvinnors och flickors egenmakt på alla nivåer.

Indikator 5.c.1 Andelen länder med system för att spåra och anslå offentliga medel till jämställdhet och kvinnors egenmakt

"N" står för "nationell indikator". Läs mer om indikatorerna till de globala målen på <https://unstats.un.org/sdgs>.

nodagen den 8:e mars 2021 underströk António Guterres den viktiga roll som världens kvinnor spelar i sina samhällen och konstaterade att många länder med kvinnliga ledare har klarat pandemin bättre än andra länder. Samtidigt betonade han att jämställdhet inte kommer av sig själv utan att kraftfulla åtgärder krävs. Han efterlyste lagar och policies

för att stödja kvinnliga ledare, ökad finansiering till kvinnliga kandidater liksom till kvinnorörelsen och dess organisationer, samt effektiva insatser för att förhindra våld mot kvinnor i hemmen, på internet och i övriga sammanhang.

"Covid-19 har varit en katastrof för världen, och för kvinnor och flickor.

Men vi har också tvingats se orättvisor

och bräcklighet i vår värld liksom den inrotade könsdiskrimineringen. När vi tar itu med den kursändring som pandemin så tydligt visar krävs måste kvinnorna sättas i centrum", sade Guterres.

SVERIGE OCH MÅL 5

Av de 17 globala målen har Sverige i nuläget uppnått fyra, enligt den globala statistik som tas fram av experter inom nätverket SDSN och Bertelsmann Stiftung. Mål 5 om jämställdhet är ett av dessa.

Att Sverige anses ha uppnått mål 5 ska dock inte tolkas som att utmaningar saknas när det gäller jämställdhet i vårt land. I Statistikmyndigheten SCB:s rapport *Lämna ingen utanför* (november 2020) konstateras att kvinnor och flickor i Sverige ofta är mer sårbara än män och pojkar, "särskilt när olika sårbarheter och utsattheter överlappar varandra". Till exempel upplever kvinnor i områden med socioekonomiska utmaningar otrygghet i högre grad än män och avstår från att röra sig utomhus på kvällstid. Sett till samhället som helhet drabbar sexuella trakasserier, sexuella övergrepp och sexuellt våld kvinnor och yngre i betydligt högre utsträckning än män och äldre.

Det finns också ekonomiska och arbetsmarknadsmässiga förhållanden som visar på bristande jämställdhet i Sverige. Ensamstående kvinnor med barn är till exempel ekonomiskt utsatta i högre utsträckning än ensamstående män med barn. En högre andel kvinnor än män har också tidsbegränsade anställningar och merparten av dem som vill och kan arbeta mer än de gör är kvinnor.

TEXTEN I MÅL 5

Den fullständiga skrivningen av mål 5 i Agenda 2030 är: *Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt* (achieve gender equality and empower all women and girls). För att kunna kommunicera de globala målen bättre har benämningen av varje mål givits en kortform, i detta fall *jämställdhet*.

De första två delmålen under mål 5 är viktiga övergripande mål som handlar om att avskaffa all diskriminering mot kvinnor (delmål 1) respektive våld och utnyttjande (2).

Därefter kommer delmål 3 som

handlar om att avskaffa alla skadliga sedvänjor ”såsom barnäktenskap, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap samt kvinnlig könsstympning”. Delmål 4 och 5 handlar om jämställdhet på två centrala arenor i samhället – i hus-hållet respektive inom ledarskap och beslutsfattande. Sedan kommer delmål 6 som är kontroversiellt i många länder då det handlar om tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR).

Efter de sex sifferdelmålen finns tre bokstavsmål (5.A till C) som handlar om åtgärder och metoder för att de första delmålen ska kunna nås, däribland reformer och lagstiftning för att ge kvin-

nor lika rätt till ekonomiska resurser och för att främja jämställdhet på alla nivåer i samhället.

För att kunna mäta hur arbetet med de globala målen går har FN tagit fram 231 globala indikatorer. Varje land ska även ta fram nationella indikatorer och metoder för att mäta utvecklingen. För Sveriges del är det Statistikmyndigheten SCB som ansvarar för arbetet med indikatorerna.

Den fullständiga texten till mål 5 samt de indikatorer som är kopplade till delmålen framgår av rutan på föregående uppslag (N står för ”nationell indikator”).

Foto: UN Photo

En kvinna i Bamako, Mali, röstar i den första rundan i presidentvalet 2018.

Foto: Henrik Börjesson

Hur bidrar Svenska FN-förbundet med sin verksamhet till mål 5? Vi frågade Annelie Börjesson, ordförande.

Diskriminering, orättvisor och övergrepp är vardag för många flickor och kvinnor, och FN-förbundet bidrar sedan länge på olika sätt för att förändring till det bättre ska ske. Vi driver bland annat projektet Flicka som riktar sig mot könsstympning och barnäktenskap, två skadliga sedvänjor som inverkar negativt på såväl den enskilda människan som på hela samhällen. När barnäktenskapen blir färre får fler flickor gå i skolan vilket ger många positiva effekter. Vidare tar FN-förbundet debatt och påverkar i en mängd frågor för att stärka flickors och kvinnors rättigheter, däribland när det gäller rätten till sexuell och reproduktiv hälsa.

DET HÄR KAN DU GÖRA:

Mål 5 i Agenda 2030 handlar om ökad jämställdhet och om stopp för våld och diskriminering mot flickor och kvinnor. Här är några förslag på vad DU kan göra:

Stöd Flicka!

Ge ett kontinuerligt stöd till kampen mot kvinnlig könsstympning och barnäktenskap genom att bli månadsgivare till FN-förbundets projekt Flicka! De insamlade medlen går till FN:s befolkningsfond UNFPA och dess framgångsrika arbete med att avskaffa dessa två skadliga sedvänjor. Läs mer på fn.se/flicka, gå till fn.se/manadsgivare eller swisha en engångsgåva till 90 05 638 och ange Flicka!

Engagera dig på sociala medier!

I samband med internationella kvinnodagen den 8 mars tog FN-förbundet fram ett filter till Instagram stories som du enkelt kan använda för att ta ställning online. Du hittar det genom att klicka dig in på vårt Instagramkonto [@fnforbundet](https://www.instagram.com/fnforbundet) eller genom att söka på ”jämställdhet” bland dina filter. Smycka dina stories med budskap om jämställdhet och ta ställning du med!

Sprid detta faktablad!

Mål 5 i Agenda 2030 handlar om jämställdhet och om de viktiga delmål som världssamfundet enats om för att främja flickors och kvinnors rättigheter. Agendan och de 17 globala målen är viktiga verktyg i arbetet för en bättre värld. Du kan bidra genom att kostnadsfritt beställa en bunt av detta faktablad och sprida informationen bland vänner och familj. Skicka att mejl till varldshorisont@fn.se!

En av många aktörer som Svenska FN-förbundet samverkar med på regelbunden basis är det FN-nätverk som sedan några år tillbaka finns i Sveriges riksdag.

Nätverksarbete för ett starkare FN

Att samverka med likasinnade kan öka chansen att få genomslag för politiska förslag. FN-förbundet stärker nu sitt samarbete med organisationer och nätverk som delar målet om ett starkare FN.

Att öka stödet för det globala samarbetet i FN har alltid varit en av Svenska FN-förbundet mest centrala uppgifter. I en tid när nationalism och populism växer sig starkare blir behovet av att påminna om FN-arbetets betydelse ännu större. Uppgiften understryks av de utmaningar som världen står inför i form av klimathot, pandemier och massförstörelsevåpen.

FN-rörelsen i Sverige har vuxit. Vid sidan av lokalföreningar, FN-distrikt och riksorganisationer räknas numera bland annat FN-skolor, FN-elevföreningar, goodwillambassadörer, ungdoms- och studentsektioner samt unga ambassadörer till rörelsen. En livlig diskussion pågår i förbundet om nya engagemangs- och aktivitetsformer som ska fånga ytterligare intresserade i både traditionellt och digitalt folkrörelsearbete.

I Sverige verkar vid sidan av FN-förbundet såväl andra FN-relaterade organisationer som en rad FN-organ. Till de senare hör FN:s utvecklingsprogram UNDP, FN:s flyktingkommissariat UNHCR och Svenska Unescorådet som är inhyst i Utbildningsdepartementet. Därtill ingår UN Women Sverige, Unicef Sverige och Dag Hammarskjöldfonden i den så kallade FN-familjen. Informationsutbyte, programverksamhet och samarbetsprojekt avhandlas när dess representanter möts regelbundet under ledning av FN-förbundet. Dessutom samverkar FN-familjens kommunikatörer i gemensamma projekt. Under hösten 2020 uppmärksammades FN:s 75-årsjubileum genom bland annat ett kortfilmsprojekt i sociala medier där kända och mindre kända FN-svenskar berättade om sin syn på FN.

Våra folkvalda är en viktig målgrupp i arbetet för att säkra

starkt svenskt stöd till och en stark svensk röst i FN även i framtiden. Riksdagens FN-nätverk startades för ett antal år sedan i dialog med FN-förbundet och har på senare år i samarbete med förbundet arrangerat en rad seminarier om framför allt Agenda 2030 och de globala målen. I januari 2020 genomfördes en studieresa för en grupp riksdagsledamöter till FN-staden i Köpenhamn.

Svenska FN-förbundet, som är ett av världens mest aktiva FN-förbund, har genom åren satt avtryck på FN-förbundets världsfederation, WFUNA. Bonian Golmohammadi, tidigare generalsekreterare i Svenska FN-förbundet, leder världsfederationen från dess kontor i FN-staden Genève. De nordiska FN-förbunden har sitt eget nätverk liksom de europeiska. Det europeiska nätverket inbjöds i våras av Svenska FN-förbundet till ett möte med EU:s ambassadör till FN, Sveriges förre FN-ambassadör Olof Skoog. Det är ett av flera exempel på kunskapsöverföring och erfarenhetsutbyte mellan världens FN-förbund.

Sedan gammalt är ett stort antal svenska riksorganisationer anslutna till FN-förbundet som ett uttryck för stöd för FN-tanken. Utöver samarbetet med dem har FN-förbundet löpande kontakter med en lång rad andra civilsamhällsorganisationer. Svenska FN-förbundet engagerar sig dagligen i flera nätverk för fred och säkerhet, utvecklingsfrågor och mänskliga rättigheter med målet att åstadkomma en bättre tillvaro för människor i Sverige och i omvärlden – helt i linje med FN-tanken om globalt samarbete för en bättre värld.

■ Pekka Johansson

Skribenten är medarbetare vid Svenska FN-förbundets kansli.

Foto: United Nations Association of Tanzania

Livliga diskussioner i Tanzanias FN-förbund som sedan många år samarbetar med Svenska FN-förbundet.

Den globala FN-rörelsen

Viktigt samarbete stärker civilsamhället

Tillsammans med fyra systerförbund runt om i världen bedriver Svenska FN-förbundet utvecklingssamarbete som ett sätt att stärka den globala FN-rörelsen och bidra till hållbar utveckling i partnerländerna. Coronapandemin och väpnade konflikter har medfört stora utmaningar under året som gått.

Sedan lång tid tillbaka bedriver Svenska FN-förbundet internationellt utvecklingssamarbete med FN-förbunden i Armenien, Georgien, Tanzania och Demokratiska republiken Kongo (DR Kongo). Samarbetet har som mål att stärka civilsamhällets inflytande på samhällsutvecklingen och att stärka demokrati, mänskliga rättigheter och fredsbyggande samt genomförandet av Agenda 2030 på både lokal och nationell nivå. Det är indelat i tre underprogram: inkluderande demokratisering i Georgien och Armenien, Agenda 2030 i Tanzania och förtroendeskapande i DR Kongo.

– Vårt internationella utvecklingssamarbete bidrar bland annat till ökad kunskap, ledarskap och engagemang hos det lokala civilsamhället som är en

viktig aktör i arbetet för hållbar utveckling, säger Karin Lidström, internationell programhandläggare på Svenska FN-förbundet.

BASERAS PÅ RÄTTIGHETER

Samarbetet mellan Svenska FN-förbundet och de andra FN-förbunden utgår från ett rättighetsbaserat förhållningssätt. Genom att fokusera på grundläggande orsaker till fattigdom, bidra till aktivt och meningsfullt deltagande samt säkerställa inkludering av marginaliserade grupper arbetar man för att uppnå hållbara resultat. Marginaliserade gruppers rättigheter ska värnas samtidigt som deras möjlighet till inflytande i samhällsutvecklingen ska öka. På så sätt ges fler människor egenmakt att hävda sina mänskliga rättigheter samtidigt

som de personer som är skyldiga att respektera och uppfylla dessa rättigheter påverkas i positiv riktning.

År 2020 kom att bli ett mycket utmanande år på grund av coronapandemin. I FN-förbundets samarbetsländer har verksamheten påverkats på olika sätt, men en gemensam nämnare har varit att alla FN-förbunden tvingats ställa in fysiska träffar för att i stället genomföra digital verksamhet.

– Våra partner rapporterar alla om att det varit en lärorik men utmanande omställning, fortsätter Karin Lidström.

– Vårt samarbete präglas av ett långsiktigt engagemang och arbetet drivs av lokal personal i respektive land som känner till de särskilda förhållanden och behov som råder där. Denna kunskap är helt avgörande för att ett projekt ska lyckas och nå goda resultat, säger hon.

UPPBLOSSANDE KONFLIKT

FN-förbundet i Armenien har under 2020 inte bara drabbats hårt av pandemin, utan även av den pågående konflikten mellan Armenien och Azerbajdzjan om regionen Nagorno-Karabach.

Konflikten blossade upp under hösten och kom att utvecklas till en väpnad konfrontation. På grund av detta har FN-förbundet i Armenien strukturerat om sitt arbete och infört en behovs-baserad verksamhet för att hjälpa till med humanitära insatser och förse familjer på flykt med förnödenheter.

Även Georgiens FN-förbund har påverkats av konflikten mellan Armenien och Azerbajdzjan. Detta då en viktig del av förbundets verksamhet har regionalt fokus och handlar om att sammanföra ungdomar från de tre länderna i gemensamma projekt. Trots den digitala omställningen har även online-event varit svåra att genomföra på grund av oroligheterna i regionen och den djupa splittringen mellan länderna.

I Tanzania har arbetet för genomförandet av Agenda 2030 fortsatt att stärkas trots pandemin. En viktig framgång i programmet är den ”verktygslåda” (”global goals toolkit”) som tagits fram för att underlätta för lokala och regionala myndigheter och andra lokala intressenter att arbeta med de globala målen.

Dock har pandemin lett till att flera fysiska möten och aktiviteter fått ställas in, men trots detta har årets aktiviteter inte påverkats särskilt mycket eftersom de flesta genomfördes i den andra fasen av programmet då regeringen börjat tillåta fysiska möten igen. Ett annat hinder för Tanzanias FN-förbund under pandemin har varit att nå ut till dem som inte har tillgång till smarta telefoner eller internetuppkoppling.

MÅNGA UTMANINGAR

I DR Kongo har det kongolesiska FN-förbundet utmanats av såväl väpnade konflikter som av corona, ebola och humanitära kriser. Tack vare nya strategier och metoder har organisationen ändå kunnat bedriva verksamhet för att nå sina mål. Bland annat har man arbetat med att stödja personer som blivit utsatta för sexuellt våld och med att återintegrera före detta soldater i samhället.

– Trots de enorma utmaningarna i våra partnerländer under 2020 har arbetet gått förvånansvärt bra. Vi har sett många kreativa lösningar för att nå ut till programmets målgrupper, avslutar Karin Lidström.

■ *Nora Hattar, frilansskribent*

Foto: Lina Stolpe

Ökat samarbete mellan FN-föreningar och FN-skolor är ett av målen med den omorganisation som pågår på FN-förbundet. Tierp är exempel på en ort där ett sådant samarbete redan pågår.

Ny organisation centralt ska stärka rörelsen lokalt

En omorganisation på Svenska FN-förbundets kansli har bland annat resulterat i en ny avdelning för lokalt engagemang. Förhoppningen är att samarbetet mellan FN-föreningar, FN-skolor och globala kommuner ska stärkas på olika orter runt om i landet.

Förändringens vindar blåser på FN-förbundets kansli i Stockholm, vilket förhoppningsvis kommer få positiv effekt på hela FN-rörelsen. Under våren har en omorganisation påbörjats och en av de avdelningar som omfattas är den före detta organisationsenheten.

Enheten har under åren arbetat nära FN-föreningar och -distrikt och det arbetet kommer att fortsätta, men under nytt paraply. En ny avdelning för lokalt engagemang har bildats och där ingår organisationsenheten tillsammans med skolverksamheten och projektet Globala Sverige.

Förbundets skolverksamhet och Globala Sverige har precis som organisationsenheten redan en inarbetad närvaro över hela Sverige. Detta läsår finns 39 certifierade FN-skolor med fokus på globala frågor i Sverige, från Kalix i norr till Lund i söder. Och projektet Globala Sverige, som har som syfte att engagera kommuner och regioner i arbetet för Agenda 2030, omfattar sedan årsskiftet 163 kommuner och 18 regioner.

LOKALT ARBETE I FOKUS

Tanken med den nya avdelningen för lokalt engagemang är att sätta det lokala arbetet i fokus och öka möjligheterna till samverkans effekter, erfarenhets-

utbyte och kompetensutveckling.

Förhoppningen är att de gemensamma krafterna ska lyfta FN-frågorna på agendan runt om i landet.

– Vi kommer att kunna dra nytta av varandra och genomslagskraften blir större när vi samarbetar, säger Veronica Sällemark, organisationskoordinator på FN-förbundet.

Det nya arbetssättet ska även ge utrymme att utveckla engagemangsmöjligheterna hos föreningarna och distriktet. Ambitionen är att kunna arbeta mer proaktivt och att bredda erbjudandet både till befintliga och potentiella medlemmar och få FN-rörelsen att växa.

Omorganisationen ska vara helt genomförd efter sommaren. Veronica Sällemark hoppas på fler gemensamma utbildningsinsatser och kampanjer där kansliet samarbetar med den lokala rörelsen.

– Vi som jobbar med föreningarna ser väldigt mycket fram emot att fortsätta jobba tillsammans. I höst hoppas vi kunna presentera arbetet mer konkret. Fram till dess får den som har frågor eller funderingar gärna höra av sig till mig eller någon annan på kansliet, hälsar Veronica Sällemark.

■ *Karolina Grundin*

Svensk med viktigt WHO-uppdrag

”Trots varningar var vi inte förberedda”

Foto: JPPR

Anders Nordström.

Världshälsoorganisationen WHO tillsatte förra sommaren en internationell panel – Independent Panel for Pandemic Preparedness and Response – som har arbetat med att utvärdera världens agerande och respons under coronapandemin. Anders Nordström, svensk ambassadör för global hälsa, leder det sekretariat som bistått panelen. Här svarar han på Världshorisonts frågor.

Vilken har varit din roll som chef för sekretariatet?

Generaldirektören för WHO gav mig uppdraget att bygga upp och leda ett sekretariat med tolv medarbetare. Jag sitter i Genève men större delen av teamet sitter i olika delar av världen så arbetet sker helt digitalt. Vi jobbar intensivt tillsammans med själva panelen som har ett antal arbetsgrupper som tittar på olika saker och ska komma fram till rekommendationerna.

Hur ser panelen ut och vilka frågor har deltagarna tittat på?

Den leds av Helen Clark, som tidigare varit bland annat Nya Zeelands premiärminister och UNDP-chef, och av Liberias före detta president, Ellen Johnson Sirleaf. Det är en panel med totalt 13 individer med olika bakgrund från olika delar av världen. Om vi förklarar det kan vi säga att vi har arbetat med fyra delar. Först och främst har vi tittat tillbaka för att se vad man kan lära från tidigare pandemier. Tyvärr har få av de rekommendationer som givits tidigare fått genomslag vilket är ytterst allvarligt. Världen hade kunnat vara

mycket mer förberedd. Systemen vi har för att se om länderna har tillräckligt med kapacitet för att klara av en sådan här kris var inte tillförlitliga. Det är allvarligt eftersom vi visste att det med all sannolikhet skulle komma utbrott av sjukdomar av den här karaktären.

Vi har även i detalj gått igenom och försökt beskriva vad som har hänt i världen under coronapandemin. Den viktigaste månaden var februari 2020 då WHO drog i larmklockan men världens länder inte reagerade. Där borde många fler länder ha vidtagit mycket kraftigare åtgärder.

Vidare undersöker vi de råd och rekommendationer som har getts och på vilken vetenskap och evidens som de är

”Det vi har sett handlar inte bara om ett virus utan om en kris som slår på alla dimensioner i samhället.”

grundade. Vi har även tittat på hur rekommendationerna har kommunicerats och hur det har fungerat, hur världens länder har hanterat övrig sjukvård, vid sidan av covid, och hur världen har hanterat vaccinfrågan. Vi har vidare även tittat på de internationella organisationerna för att se hur de fungerat; hur WHO har jobbat med resten av FN-systemet, Världsbanken och de internationella finansieringsinstitutionerna. Det är ett stort och brett arbete som ska resultera i en rapport i maj 2021.

Går det att säga något om slutsatserna i rapporten?

Preliminärt kan jag säga att det finns fyra breda slutsatser. En som jag redan har varit inne på är att världen inte var tillräckligt förberedd, trots varningar. Vi hade inte tillräckligt bra planering, system och resurser på plats i december 2019 för att kunna hantera ett sjukdomsutbrott av den här karaktären. Det gäller

för majoriteten av världens länder.

Den andra slutsatsen är att det system vi har för att informera och larma när sådant här inträffar inte är tillräckligt bra. Det gick för långsamt och vi missade möjligheten att se till att utbrottet inte blev en pandemi. Det är ett av målen med vårt arbete – att säkerställa att kommande utbrott inte blir pandemier.

Den tredje handlar om vilken typ av strategi länder valde för att hantera smittan. Dels är det många länder som inte hade någon genomtänkt strategi över huvud taget, de har lyckats dåligt. Vi ser ganska tydligt att länder som hade en mer aggressiv strategi i början har lyckats betydligt bättre.

Den fjärde slutsatsen är att väldigt många länder inte har haft tillräckliga skyddssystem för att klara av en sådan här kris. Den största effekten har handlat om ekonomi, jobb, utbildning och skola. Människor som hade mindre resurser och möjligheter från början har fått det ännu sämre. De sociala och ekonomiska konsekvenserna har varit otroligt mycket större än virusets direkta effekt på liv och hälsa.

Hur ser du på framtiden i ljuset av det vi gått igenom?

Världen måste acceptera och ta till sig att vi behöver investera i goda hälso- och sjukvårdssystem; i samhällen som möjliggör för människor att hålla sig friska. Det vi har sett handlar inte bara om ett virus utan om en kris som slår på alla dimensioner i samhället. Min förhoppning är att man i fortsättningen säkerställer att man investerar i människors hälsa på samma sätt som man hanterar andra stora utmaningar och säkerhetshot i samhället.

■ *Intervju: Paulina Åberg*
En längre version finns på fn.se.

Justitieminister Morgan Johansson håller upp FN-förbundets namninsamling under regeringens presskonferens den 4 maj.

20 000 namn mot rasistisk organisering

Ny lagstiftning mot organiserad rasism är under diskussion i Sverige. Samtidigt har över 20 000 personer ställt sig bakom FN-förbundets krav på krafttag på området.

1971 ratificerade Sverige FN:s konvention mot rasdiskriminering som kräver ett förbud mot rasistisk organisering. Vid varje granskning sedan dess har Sverige fått kritik för avsaknaden av ett sådant förbud. Svenska FN-förbundet har rapporterat om frågan i över 15 år och menar att Sverige behöver ta krafttag mot hatbrott, rasistisk organisering och diskriminering mot minoriteter och andra utsatta grupper och individer.

– Frågan om rasistisk organisering

har i allra högsta grad en inverkan på Sveriges demokratiska utveckling. Det är oroväckande att se hur dessa organisationer kan breda ut sig på bekostnad av det demokratiska samtalet och människors säkerhet, säger Ellie Al-Kahwati, människorättsrådgivare på Svenska FN-förbundet.

På FN-dagen mot rasism, den 21 mars, startade FN-förbundet uppropet Inga rasister på våra gator med krav på hårdare tag mot rasistisk organisering.

Foto: regeringen.se

På bara ett dygn samlade uppropet 3 000 namn.

– Vi är glada över att se så stort gehör bland individer som liksom oss menar att det är viktigt att motverka rasistisk organisering. När rasistiska uttryck får breda ut sig i samhället på bekostnad av människors frihet är det vår skyldighet som medmänniskor att sätta stopp, fortsätter Ellie Al-Kahwati.

TVÅ NYA BROTT

Den 4 maj tog regeringen emot ett betänkande från den parlamentariska utredning som sett över möjligheterna att motverka rasistiska rörelser. Förslaget är att två nya brott – organiserad rasism och stöd åt organiserad rasism – ska införas i brottsbalken och kunna ge upp till två års fängelse. Samma dag överlämnade FN-förbundet sin namninsamling, då bestående av över 20 000 underskrifter, till justitieminister Morgan Johansson.

– Att vi på kort tid har fått ihop över 20 000 namn talar sitt tydliga språk. Vi har länge förespråkade att arbetet mot organiserad rasism ska prioriteras. Vi välkomnar att det nu har kommit förslag på åtgärder och ser fram emot att lämna våra synpunkter på dessa senare i år, säger Ellie Al-Kahwati.

Den nya lagstiftningen föreslås träda kraft den 1 juli 2022.

■ Julia Westberg

Upprop för stopp för vapen till Myanmar

Över 200 civilsamhällsorganisationer världen över, däribland Svenska FN-förbundet, krävde i ett upprop i början av maj att FN:s säkerhetsråd införa ett vapenembargo mot Myanmar.

– Militärjuntan har dödat minst 769 personer varav 51 barn. Inget land bör i detta läge få sälja så mycket som en kula mer till juntan, säger FN-förbundets ordförande Annelie Börjesson.

Förutom ett halvdussin svenska organisationer stöds uppropet av stora internationella människorättsorganisationer som Amnesty International och Human Rights Watch.

Svenska FN-förbundet har krävt skärpt agerande från FN:s sida mot Myanmar även tidigare enligt FN-principen om skyldighet att skydda.

Insamling till Skolmat avslutas

Svenska FN-förbundets mångåriga insamling till Världslivsmedelsprogrammet WFP och dess skolmatsprogram har avslutats under våren. Förbundet kommer att fortsätta arbeta med information och påverkan rörande WFP:s arbete liksom med Agenda 2030 och de globala målen, inklusive mål 2 som handlar om att avskaffa hungern i världen.

– Den som vill stödja FN:s arbete för att främja barns skolgång är välkommen att stödja något av våra projekt Flicka och Minor. Flickaprojektet motverkar barnäktenskap så att flickor i stället kan fortsätta sin skolgång och projektet Minor gör vägen till skolan säkrare genom minröjning och riskutbildning, säger Annelie Börjesson, ordförande.

Anna Hägg-Sjöquist går till Röda Korset

Svenska FN-förbundets generalsekreterare Anna Hägg-Sjöquist lämnar förbundet efter ett knappt års tjänstgöring då hon under våren föreslagits som ny ordförande för Svenska Röda Korset. Valet av ordförande sker vid Röda Korsets riksstämman den sista veckan i maj.

– Vi gratulerar Anna till detta fina uppdrag. Min och styrelsens förhoppning och avsikt är att hitta en efterträdare så snart det bara är möjligt, säger FN-förbundets ordförande Annelie Börjesson.

Tillförordnad generalsekreterare på FN-förbundet från den 1 maj är konsulten Pär Lager som känner förbundet väl då han tillsammans med Hägg-Sjöquist arbetat med en organisationsöversyn under de senaste månaderna.

Foto: Svenska FN-förbundet

FN-förbundets unga ambassadörer för de globala målen är en viktig resurs i arbetet med Agenda 2030. Bilden visar 2020 års kull.

FN-rörelsen samlad kraft i Agenda 2030-arbetet

Den svenska FN-rörelsen med bland annat 39 FN-skolor, unga ambassadörer för de globala målen och ett 70-tal aktiva föreningar arbetar sedan 2015 med att sprida kunskap och engagemang för Agenda 2030.

2020 hade det gått fem år sedan beslutet om de globala målen togs av FN och trots att pandemin innebar att många aktiviteter fick ställas in under våren visade FN-rörelsen att den är snabbfotad och förändringskapabel. Efter sommaren fortsatte arbetet för hållbar utveckling genom en snabb omställning till digitala aktiviteter.

Ett tidigt exempel är Helsingborgs FN-förening som i samverkan med Medborgarskolan under våren 2020 arrangerade flera digitala föredrag och samtal om hållbarhetsfrågor med inbjudna föreläsare från såväl FN-förbundets kansli som andra organisationer och myndigheter. Flera andra föreningar har sedan dess också ställt om till att arrangera digitala föredrag med koppling till Agenda 2030.

AKTIVITETER MED AVSTÅND

I Kungsbacka arrangerade FN-föreningen i samverkan med Naturskyddsföreningen i anslutning till Världsmiljödagen den 5 juni en utställning om biologisk mångfald, en

tipspromenad och en klimatanifestation – med fysiskt avstånd.

Dessutom arrangerades en tävling där allmänheten fick komma med sina bästa tips för en hållbar livsstil. 26 bidrag inkom och publicerades på den hemsida som föreningen tagit fram för evenemanget.

På FN-dagen den 24 oktober genomfördes som vanligt många aktiviteter runt om i landet. Sollentuna Väsby FN-förening skulle 2020 ha inlett en tioårig satsning på att dela ut ett lokalt Agenda 2030-pris där föreningen vill lyfta fram en eller flera personer, ett företag eller en organisation som är ett föredöme när det gäller de globala målen och som gör något lokalt för hållbar utveckling.

– Tanken är att uppmärksamma det som görs lokalt i Agenda 2030:s anda och inspirera

andra och vi räknar med att kunna dela ut priset varje år fram till 2030. På grund av pandemin kunde vi inte dela ut något pris 2020 men i stället delar vi ut två pris den 24 oktober 2021, säger Carina Bindzau, ordförande för Sollentuna Väsby FN-förening.

Ytterligare ett exempel var Umeå FN-förening som genomförde ett panelsamtal med kommunala representanter för samtliga riksdagspartier samt Arbetarpartiet. Diskussionen handlade om vad Umeå kommun kan göra för att bidra till arbetet med Agenda 2030 och de globala målen.

– Det var så kul att göra när vi hade Agenda 2030 som tema under hösten. Vi utgick från mål 3, 12 och 16 och använde databasen Kolada. Det kändes som en riktig politisk debatt samtidigt som vi som förening fick bidra med ökad kunskap om målen och att de hänger ihop, säger Felicia Sandin, ordförande för Umeå FN-förening.

TUSENTALS ELEVER NÅDDES

Agenda 2030 och de globala målen fortsatte också att engagera våra FN-skolors lärare och elever. Minst 270 lärare valde att i sin undervisning arbeta med dessa frågor och nådde tillsammans tusentals elever. Samtidigt arrangerade över 180 elever på FN-skolor Aktion FN utanför ordinarie undervisning och nådde med sina aktiviteter elever som tog ställning för de globala mål som de vill kämpa extra för.

Carina Bindzau.

Foto: Rainer Bindzau

Projektet Glokala Sverige, som FN-förbundet bedrivit tillsammans med Sveriges Kommuner och Regioner sedan 2018, har fått stöd för att fortsätta under ytterligare tre år. I dag är över hälften av Sveriges kommuner och 18 av 21 regioner med i projektet.

I anslutning till FN-dagen lanserades också kampanjen #intebarsnack, som innebär möjligheter att med stöd av särskilda coacher skapa konkreta projekt för att bidra

till det lokala genomförandet av de globala målen. Kampanjen är tänkt som ett löpande arbete under åren framöver och ger möjlighet för såväl enskilda medlemmar som FN-skolor, kommuner och andra externa aktörer att bidra i arbetet med Agenda 2030 genom att starta och genomföra konkreta projekt lokalt.

■ Malin Åberg Aas

Foto: Karin Myrén/Lerums FN-förening

Tomas Bylund, ordförande för Lerums FN-förening, utanför vårdcentralen Närhälsan i Lerum som ingår i projektet Tidskriftsmissionen.

FN-läsning sprids i Lerum

Att sprida kunskap om FN och globala frågor är en viktig del av arbetet i den svenska FN-rörelsen. Världshorisont har pratat med Lerums FN-förening som sedan några år tillbaka driver projektet Tidskriftsmissionen för att sprida kunskap om FN i sin kommun.

Tomas Bylund är ordförande för Lerums FN-förening sedan tio år tillbaka och FN-frågor ligger honom varmt om hjärtat. Tillsammans med föreningen arbetar han med att sprida kunskap om FN i kommunen. För några år sedan startade de projektet Tidskriftsmissionen. Det innebär att föreningen köper in Världshorisont till kommunens offentliga lokaler, såsom bibliotek, vårdcentraler och tandläkarmottagningar.

– Idén uppstod då vi ville hitta nya sätt att arbeta med kunskapsspridning. Då medelåldern på oss i styrelsen är hög och vi inte alltid har möjlighet att vara aktiva på gator och torg, kom

vi på idén att sprida Världshorisont på platser där man ofta läser tidningar, berättar Tomas.

SKA KUNNA LÄSAS AV FLER

Vid uppstarten av projektet tog föreningen kontakt med ansvariga för de offentliga lokalerna och hörde sig för om intresset att tillhandahålla tidningen kostnadsfritt. De flesta tackade ja och föreningen står för prenumerationskostnaderna. Kunskapsspridning är andan i projektet och trots kostnaden för föreningen upplevs det som en investering.

– Världshorisont är ett bra organ för att

sprida ordet om FN och vi tänker att om tidningen är tillräckligt bra ska den kunna läsas av fler än oss som är engagerade i FN-frågor. Vi vill med det här bidra till att sprida tidningen till ett större upptagningsområde, säger han.

En svårighet som föreningen har stött på är konkurrens om utrymmet i lokalerna. Då tidningen skickas direkt till de olika adresserna kan föreningen inte kontrollera att tidningen faktiskt kommer på plats och om den i sådana fall syns ordentligt i tidningsstället.

– Ibland hittar vi inte tidningen när vi är på plats och svårigheten är att följa upp och se om projektet ger resultat. Vi hoppas ju att folk läser den så att den inte bara hamnar i en tidningshög, säger han.

PANDEMIVÄNLIGT ARBETSSÄTT

Trots svårigheter med uppföljningen fortsätter Tidskriftsmissionen. I år går projektet in på femte året och föreningen hoppas på fortsatt kunskapsspridning om FN i kommunen. Styrelsen i Lerums FN-förening vill samtidigt rekommendera andra föreningar att haka på den här idén, då det är ett enkelt sätt att sprida kunskap.

– När man inte har möjlighet att dra igång kampanjer eller annat på plats tycker jag att det här är en bra kanal att satsa på. Och som sagt, FN och globala frågor berör ju oss alla och vi vill bidra till att sprida budskapet, säger Tomas.

■ Julia Westerberg

Vill du också starta tidskriftsmission och beställa en gruppnumeration på Världshorisont till rabatterat pris? Kontakta vardshorisont@fn.se!

Aktion FN för fred

Första veckan i maj gick *Aktion FN för fred* av stapeln på FN-skolor runt om i landet.

Tema var hunger, konflikt och skolgång och syftet var att lyfta FN:s fredsarbete. Eleverna genomförde aktionen både fysiskt på skolorna och digitalt i sociala medier. På skolorna presenterades utställningen *Faces of Hunger and Conflict* och en banderoll sattes upp med budskapet *End Hunger, Feed Knowledge*. En del elevföreningar vek också papperstranor för en kärnvapenfri värld.

Är ni nyfikna på hur det såg ut? Kika in på instagram [@FNskolor](https://www.instagram.com/FNskolor).

Foto: FN-elevföreningen på Midgårdsskolan

FN-flagga och papperstranor på Midgårdsskolan.

TIPSA LANDET RUNT:

Skicka ditt tips till: vardshorisont@fn.se och skriv "Landet runt" i ämnesraden

ENGAGERA DIG LOKALT

Ju fler som engagerar sig, desto mer kan vi åstadkomma! Som medlem är du välkommen att vara med och forma verksamheten i din lokala FN-förening. Möjligheterna är många! Ta kontakt med din FN-förening via www.fn.se

Lika Unika Akademi spurtar

Lika Unika Akademi erbjuder utbildning i funktions- och rättighetsperspektiv i arbetet med de globala målen för hållbar utveckling. Utbildningen ger konkreta verktyg som stärker dig i ditt arbete med att främja rättighetsperspektivet i genomförandet av Agenda 2030 inom din verksamhet. Till oktober 2021 finns möjlighet för organisationer, kommuner, regioner och beslutsfattare att kostnadsfritt boka utbildningen som är tre timmar lång. Passa på – antalet tillfällen är begränsade då projektet tar slut i sin nuvarande form den 31 oktober. Mer information finns på www.fn.se/likeunikaakademi.

Lär dig mer om Agenda 2030!

Om du inte redan har full koll på vad de globala målen är och vad delmålen innehåller så kan du nu genomgå en enkel webbutbildning. I 18 moduler som var och en avslutas med ett kort quiz kan du i din egen takt gå igenom målen och delmålen i Agenda 2030. Du får också i korthet veta hur

det går med genomförandet globalt och nationellt samt lite tips på vad du själv kan göra. Du kan även göra din egen handlingsplan för hur du kan bidra till genomförandet. Du hittar utbildningen, "Agenda 2030 för medlemmar", på utbildning.fn.se.

Delta i #intebarasnack!

Aktionskampanjen #intebarasnack drivs av engagerade människor i hela landet och stöds av Svenska FN-förbundet. Ditt bidrag räknas, bokstavligen: aktioner inom kampanjen resulterar i konkreta och mätbara handlingar som för oss framåt i arbetet med de globala målen. Följ den gemensamma rörelsen, ta egna initiativ och stötta andras aktioner på fn.se/intebarasnack och @intebarasnack på Instagram!

Är din kommun med i Glokala Sverige?

Över hälften av Sveriges kommuner och nästan alla landets regioner utbildar sig, samverkar och berättar om sitt Agenda 2030-arbete i projektet Glokala Sverige. På webbplatsen

fn.se/glokalasverige/deltagare kan du se om just din kommun är med, och vem som är kontaktperson. Ta kontakt, ta reda på vad de gör och bidra med dina goda idéer!

Snart kongress!

Nu är det snart dags för kongress i Svenska FN-förbundet! I år blir den digital och äger rum den 12-13 juni. Då kommer omkring 150 personer att samlas för att bland annat anta måldokumentet som visar den inriktning FN-förbundet kommer att ha tre år framåt, och behandla motioner och propositioner. En ny styrelse och ordförande för förbundet kommer också att väljas.

Vill du läsa de 39 motionerna till årets kongress och även se hur förbundsstyrelsen har besvarat dem? Det och mycket annat hittar du på fn.se/kongress2021.

Personallytt

Pär Lager är tillförordnad generalsekretär, Caroline Byh är ny kommunikötör och samverkansansvarig på Glokala Sverige, Sanaz Habibi är vikarierande kampanjledare och Julia Westerberg är ny praktikant.

Elin i Kramfors är Årets FN-lärare

Årets FN-lärare heter Elin Gradin och jobbar på Räddningsgymnasiet Sandö, Kramfors kommun. Hon prisas för att hon på ett kreativt och nyskapande sätt anpassat arbetet med FN-frågor efter rådande pandemi.

– Jag känner mig både överraskad, tacksam och mycket glad över att få ta emot denna utmärkelse och att Räddningsgymnasiet på Sandö uppmärksammas, sa Elin Gradin när hon i mitten av maj nåddes av beskedet att hon utsetts till Årets FN-lärare.

Årets FN-lärare är en årlig utmärkelse som syftar till att uppmärksamma det fantastiska arbete som sker ute på FN-förbundets certifierade FN-skolor. Elever och kollegor på FN-skolor kan nominera en lärare som arbetar nyskapande eller långsiktigt för att öka kunskap, engagemang och förståelse för globala frågor.

Räddningsgymnasiet Sandö är en certifierad FN-skola sedan 2013. Elin Gradin har jobbat på skolan sedan 2016 som lärare i samhällskunskap och historia. Även om coronapandemin inneburit vissa utbildningsmässiga utmaningar har Elin vänt dem till möjligheter genom att utforska hur pandemin knyter an till de globala målen. Med sitt smittande engagemang har hon bidragit till att flera av skolans elever har utvecklat ett starkt intresse för FN-frågor även utanför skolan.

– Vår skola präglas av ett stort internationellt engagemang bland både lärare och elever och vi arbetar dagligen med

Årets FN-lärare 2021 Elin Gradin.

aktuella lokala och globala hållbarhetsfrågor. Jag ser fram emot att fortsätta inspirera och bidra till elevernas ökade förståelse och inte minst intresse för omvärlden, säger Elin Gradin.

Prisceremonin äger rum i samband med internationella lärardagen den 5 oktober. Pristagaren får, utöver äran, även en studieresa till Genève med FN-förbundet.

■ *Karolina Grundin*

ANNELIE BÖRJESSON
ORDFÖRANDE I SVENSKA FN-FÖRBUNDET:

Folkrörelsen – FN-förbundets hjärta

FN-rörelsen är unik. Alla vi som är engagerade är del av ett världsspännande nätverk som länkar människor i vardaglig och lokal kontext till de beslutsfattande sammanhangen på global nivå. På agendan står en mängd frågor som rör oss alla på ett eller annat sätt.

Förenta Nationerna är som bekant en plattform för medlemsländernas regeringar medan världens omkring 100 FN-förbund samlar civilsamhället. Dessa FN-förbund återfinns under paraplyorganisationen WFUNA, the World Federation of United Nations Associations. FN-förbunden ser mycket olika ut när man ser till storlek och verksamhet. Här i Sverige kan vi vara stolta över att vara ett av de största och mest aktiva förbunden.

Den svenska FN-rörelsens historia börjar närma sig 100 år. Redan 1929 bildades Svenska Föreningen för Nationernas Förbund. Genom åren har denna bytt namn och slagits samman med andra föreningar för att 1944 bli Svenska FN-föreningen Mellanfolkligt Samarbete. Drygt tio år senare, 1957, bytte så denna förening namn till Svenska FN-förbundet. Den första FN-föreningen i Sverige bildades 1947 i min hemstad Göteborg på initiativ av Ingrid Segerstedt Wiberg. Här har ingen mindre än Jan Eliasson varit aktiv i sin ungdom, och sedan dess har såväl denna förening som alla andra som tillkommit runt om i landet därefter kommit att engagera många människor. Det är en svindlande tanke –

tänk alla som varit engagerade i vår rörelse genom åren, tänk alla aktiviteter som ordnats, tänk alla timmar som lagts ner. Det är fantastiskt, och som förbundsordförande känner jag en stor ödmjukhet och tacksamhet för varje litet initiativ som gjorts. Tänk vilken betydelse dessa samlade ansträngningar haft! Såväl enskilda individer som lokala samhällen och globala sammanhang har påverkats av vad vi tillsammans utfört. Det är stort, och något att känna samhörighet och stolthet över.

Genom åren har det hållits studiecirklar, demonstrationer, namninsamlingar, upprop, debattartiklar, systugor, bakande, försäljning och insamling till behövande i när och fjärran, tipspromenader, lottförsäljning, seminarier, utställningar, tal, utdelande av material, påverkansarbete, utbildning och olika folkbildande aktiviteter – listan kan göras ännu längre. I dessa tider har de digitala verktygen fått ett genombrott, och pandemin har tvingat fram nya former av engagemang. Det är imponerande att se hur väl denna omställning gått, och hur vår rörelse anpassat sig till dessa nya förutsättningar att verka.

Att FN-rörelsen haft stor betydelse under årens lopp råder det ingen tvekan om. Nu står världen inför stora utmaningar och vi behöver kraftsamla för att även framgent stå starka. Här är det du och jag – vi alla tillsammans – som får se till att pumpa ut det livsviktiga blodet i systemet för att få detta att fungera. Tillsammans utgör vi FN-rörelsen!

Nästa nummer

... av Världshorisont kommer ut den 22 september och ska handla om kärnvapen.

Pandemin ledde förra året till att översynskonferensen inom icke-spridningavtalet (NPT) sköts upp till augusti 2021. Förberedelser pågår, men i skrivande stund är det fortsatt oklart om den då hålls. En hel del har hänt i frågan på senare år, även i Sverige där regeringen valt att ställa sig utanför FN:s kärnvapenförbud (TPNW) som trädde i kraft tidigare i år. Den globala fredsrörelsen räknar nu ner inför det första startspartsmötet inom TPNW som kommer att hållas i Wien i januari 2022 men där Sverige endast kommer att vara observatör. I vårt temanummer reder vi ut var vi står i frågan och sätter strålkastarljus på några centrala punkter.

Foto: US government

Vill du och/eller din förening vara med och bilda opinion i denna aktuella och allvarliga fråga? Mejla varldshorisont@fn.se för att beställa en extra bunt av Världshorisont eller vårt uppdaterade faktablad om kärnvapenfrågan!

Världen
behöver

FN

FN
behöver
dig

*Värva
en vän!*

fn.se/medlem

FN-förbundet
UNA SWEDEN